

Grzegorz Wojtaszyn, Julia Kończak

NOWE STANOWISKO GNIEWOSZA PLAMISTEGO *CORONELLA AUSTRIACA* (LAURENTI, 1768) W PRZEMKOWSKIM PARKU KRAJOBRAZOWYM

New locality of the smooth snake *Coronella austriaca* (Laurenti, 1768) in Przemkowski Landscape Park

Gniewosz plamisty *Coronella austriaca* jest wężem przywiązanym do nasłonecznionych terenów otwartych, zasiedla murawy kserotermiczne, brzegi lasów, polany śródleśne, pastwiska oraz kamieniste zbocza górskie (Juszczak 1987, Najbar 2000, 2002). Rozproszone stanowiska znane są niemal z terenu całego kraju, wszędzie jest jednak rzadki. W „Polskiej czerwonej księdze zwierząt” został zaklasyfikowany do kategorii gatunków wysokiego ryzyka, narażonych na wyginięcie (VU) (Profus i Sura 2001).

Inwentaryzacja płazów i gadów Przemkowskiego Parku Krajobrazowego (województwo dolnośląskie, powiat polkowicki i bolesławiecki) wykonana w latach 1999–2000 nie wykazała obecności tego gatunku w Parku. Informacje ustne o występowaniu tego gada nie zostały potwierdzone, natomiast jednego martwego osobnika znaleziono poza granicami Parku w okolicach wsi Nowy Dwór (Rychła et al. 2004).

Podczas prac związanych z projektem reintrodukcji susła moregowanego *Spermophilus citellus* w południowo-wschodniej części Parku wykazano występowanie gniewosza plamistego. Jednego osobnika stwierdzono na skraju nasłonecznionej łąki śródleśnej w otoczeniu drzewostanów sosnowych i upraw leśnych koło wsi Jakubowo Lubińskie (UTM WT50). Obserwacja miała miejsce 23.07.2011.

Przedstawiona w niniejszej pracy informacja o obecności gniewosza w Parku oraz historyczne dane Paxa (1925) o występowaniu tego węża w okolicy Przemkowa, jak i informacje Rychłej et al. (2004) świadczą o jego stałej obecności w tym rejonie, choć prawdopodobnie jest on bardzo rzadki.

Stwierdzenia gniewosza plamistego na innym stanowisku reintrodukcji susła moregowanego – w Kamieniu Śląskim (województwo opolskie, powiat krapkowicki) (Hebda i Nowak 2007, G. Wojtaszyn, J. Kończak – dane niepublikowane) potwierdzają podobne preferencje siedliskowe obu gatunków. Powyższa obserwacja podkreśla rolę susła jako gatunku tarczowego (parasolowego), pozwalającego obejmować ochroną dogodne biotopy dla występowania wielu innych cennych i rzadkich gatunków flory i fauny.

LITERATURA

- HEBDA G., NOWAK A. 2007. Suseł moregowany *Spermophilus citellus* jako gatunek tarzawowy w miejscu jego reintrodukcji koło Kamienia Śląskiego na Śląsku Opolskim (SW Polska). *Opole Scientific Society Nature Journal*. 40: 75–40.
- JUSZCZYK W. 1987. Płazy i gady krajowe. *Gady-Reptilia*. PWN Warszawa: 1–213.
- NAJBAR B. 2000. Gniewosz płamisty. *Monografie Przyrodnicze nr 5*. Wydawnictwo Lubuskiego Klubu Przyrodników. Świebodzin: 1–64.
- NAJBAR B. 2002. Ochrona węży i ich siedlisk. Wydawnictwo Lubuskiego Klubu Przyrodników, Świebodzin: 1–78.
- PAX F. 1925. *Wirbeltierfauna von Schlesien*. Verl. Gebr. Borntraeger, Berlin 1–4: 1–557.
- PROFUS P., SURA P. 2001. *Coronella austriaca* (Laurenti, 1768) Gniewosz płamisty. In: GŁOWACIŃSKI Z. (Ed.) *Polska czerwona księga zwierząt*. Kęragowce. PWRiL Warszawa: 278–281.
- RYCHŁA A., FRĄCKOWIAK P., SZUSTKA K. 2004. Płazy i gady Przemkowskiego Parku Krajobrazowego. *Chrońmy Przyr. Ojcz.*: 37–51.

Summary

A new locality of smooth snake *Coronella austriaca* has been recorded in the south-east part of Przemkowski Landscape Park (province opolskie, district polkowicki and bolesławiecki). One individual was observed in a meadow near Jakubowo Lubińskie village UTM WT50 (23.07.2011).

Adres autorów:

Grzegorz Wojtaszyn, Julia Kończak
Polskie Towarzystwo Ochrony Przyrody „Salamandra”
ul. Stolarska 7/3
60-788 Poznań,
grzegwojt2@wp.pl